

Posamezne številke:
Navadne Din 1—,
ob nedeljah Din 2—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 18—, za ino-
zemstvo D 20—, dostavljen na dom
D 19—, na izkaznice D 18—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Knjižnica liceja

Ljubljana

Posamezne številke:
Navadne Din 1—,
ob nedeljah Din 2—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritišče, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevniki
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, petek 22. februarja 1924.

Številka: 44.

Po pogrebu.

Maribor, 21. februarja.

Radikalna vlada je v torek popoldne formalno pokopala »samostojno reško državo«, dete »sporazuma« v Rapallu. Vsled neodločnosti naše zunanje politike je bilo to dete že od svojega rojstva v agoniji. Ob Pašić-Ninčičevem obisku v Rimu je izdahnilo v naročju signora Mussolinija in med radostnim vzklikanjem njegovih črnih legij. Usoda naše politike, ki hodi čudna in včasih neumljiva pota, je hotela, da so Reko ponesli v grob jugoslovanske zgodovine džemijetovci — Turki. Brez pomoči turških poslancev, ki so na Reki toliko zainteresirani, kakor mi drugi ne imenovanju reis-el-me'ma, bi bila vlada poražena. Velik del Srbov, vsi Hrvati in Slovenci so proti »sporazumu«, ki ni sporazum. V velikih nacionalnih in državnih vprašanjih, kakor je nedvomno reško vprašanje, je takšna zloraba parlamentarne tehnike greh na narodu in državi. Radikalna stranka pa, ki je v boju za oblast izenačila državna in nacionalna vprašanja s strankarskimi, je šla mirno preko tega.

Ze pomorno se je povdarjalo, da izmed opozicije ni nihče proti sporazumu z Italijo, da se nikomur noče bojati nastopov s sosedo, ki je za sedaj v daleko ugodnejšem položaju nego mi, še nekonzolidirani in oslabljeni na znotraj. Zunanji ministri Ninčič je povdarjal, da je bila situacija tako nevarna, da nam je žugal oborožen spopad z Italijo. Če je res tako, tedaj bi bila vlada dolžna, strniti okoli sebe vse sile, ki so za državo in se nastopiti na parlament. Toda bilo je narobe: vlada je na znotraj proglasila načelo homogene strankarske politike, kakor da bi imela radikalna stranka res absolutno večino in kakor da zunanji položaj ne bi zahteval udeležbe narodne večine pri reševanju nevarnih računov s sosednimi državami. Vlada je ves čas slepomošila z reškimi vprašanji in izjavljala, da stvar se ni »dozorela za javnost«. Medtem pa je bila na delu naša nesposobna diplomacija in je zaigrala najboljšo karto. Diplomatični uspehi so mnogokrat vprašanje osebnega prestiža, osebne spretnosti in dalekovidnosti. V tem so Italijani mojstri in so zvalili naše diplomate na limonice. Hkratu pa je imela sama italijanska vlada več prestiža nego naša. Italijanska vlada se je mogla v nacionalnih vprašanjih nasloniti na veliko narodno večino. Naša vlada pa si te večine ni hotela ustvariti, ampak je uvedla najsrabotnejši parlamentarni sistem: sistem plačanih zaveznikov, ki na povelje odglasujejo najabsurdnejši zakon, če le dobje zadostnih koncesij zase.

Kar je dr. Ninčič povedal o Radikalnem izdajstvu, je res. Jugoslovanski Herostrat Radić je storil nesramne usluge italijanskemu imperijalizmu. On je v svojih izjavah v imenu »hrvatskega narodnoga zastopstva« formalno odobril italijansko aneksijo naših krajev. Ta največji izrod našega naroda se je dostojno hlinil vsakemu sovražniku države in državnega jedinstva. Toda vprašajmo se: kdo se je poslužil pomoči tega defetista: radikale! Radikalcem ne bi bilo treba, zaradi Radićeve bedaste politike sklepati z Italijo tako slabega sporazuma, zakaj jasno je bilo, da bo razvoj šel mimo in preko Radića, kar se je tudi zgodilo, saj danes Radić sam sili v Beograd in se hoče sporazumeti.

Nikjer ni resnega vzroka, da bi morala vlada tako slabo odražati v sporazumu z Italijo, izvzemši v vladi sami,

Obtožba proti bivšemu ministru pred narodno skupščino.

Obramba dr. Markovića.

BEOGRAD, 21. febr. Današnje sejo narodne skupščine je ob 10. uri otvoril predsednik Jovanović. Po formalnostih je skupščina prešla na dnevni red: K obtožbi proti bivšemu ministru dr. Lazi Markoviću. Prečita se od Lazića in to vložena obtožnica. V petčetrtnem govoru razklada dr. Marković nato ob splošni tišini pred polno zasedeno dvorano, česa se ga obtožuje in v koliko je odgovoren. Opozicija je dvignila proti njemu obtožbo v 6 točkah. V zadevi tvorniške koncesije subotški družbi je res referent v njegovem ministrstvu oddal drugo mnenje. On kot predstojnik pa ni vezan na to mnenje. Bil je nasprotnega mnenja, ki ga je predložil finančno-ekonomskemu komiteju min. sveta, v katerem so bili radikali, demokrati in g. Pučelj. Komite je njegovo rešitev odobril, zato ga ne zadene krivda. Druga zadeva se tiče dviga sekvestra nad premoženjem budimpeštanske banke, ki ima del imovine v Jugoslaviji. On je ravnal strogo po predpisih zakona in se je zakona držal, četudi je rešenje za našo državo škodljivo. V izvršbi zadeve je stavil gotove pogoje, ki jih je morala izvršiti banka paralelno z dvigom sekvestra. Te z zakonom, mirovnimi pogodbami in načeli privatne lastnine skladne odredbe so bile izvršene l. 1922. Kasneje je minister za agr. reformo dvig sekvestra am-

liral, ker banka ni izvršila od njega stavljenih pogojev. Nadaljna obtožba zadeva prodajo sladkorne tovarne v Čukarici, ki je last skupine tujih imetnikov, in je zanimivo, da tovarna sploh ni bila prodana. Marković dalje obširno razklada zadevo tiskanja obligacij za vojno odškodnino, ki je bilo vsled nujnega sklepa min. sveta, ki je zahteval takojšnjo izvedbo, dražje. V zadevi Bakarić-Ilić gre za privatno zadevo. Kar zadeva končno razdelitev zemlje na nekaj rodbin v Hercegovini, kjer so se izvršile nepravilnosti, je takojšnja preiskava dognala, da so interesi sami prijavili večje število rodbinskih članov in si tako prislepali več zemlje. Ne ve, kako naj bo on odgovoren za te privatne interese. Končno povdarja Marković, da je že 20 let v političnem življenju in ni pričakoval, da ga bo kedaj kdo tako sumničil in napadal. Edino zadoščenje, ki mu ostane, je, da mora vsakdo, ki se bavi s politiko, pričakovati, da bo oblaten in napaden. Vključ temu bo nadaljeval svoje delo brez ozira na to in v blagor naroda in države. »Nadaljeval bom« — je končal — »to svoje delovanje in vsi me lahko sodejte«.

Radikalci so prirejali Markoviću burne ovacije. Nato je predsednik odredil daljši odmor. Po odmoru so govorili člani opozicije. Seja še traja.

Napet položaj v Beogradu.

Danes prvi spopad med vlado in opozicijo.

BEOGRAD, 21. febr. Včerajšnji dan je bil politično jako napet. Vse stranke so imele posvetovanja. Po važni konferenci Davidović-Korošec je bila sklicana tudi seja klerikalnega kluba. Na tej seji je Korošec sporočil svojemu klubu vsebino Davidovićevega delovnega programa. V soboto odpotujeta dr. Korošec v Ljubljano, dr. Spaho pa v Sarajevo, da poročata strankinim vodstvom o doseženem sporazumu. V torek ali v sredo se zopet sestanejo Korošec, Davidović in Spaho, da zaključijo sporazum o opozicijskem bloku. Tudi zemljoradniki so

imeli včeraj sejo izvršilnega odbora, na kateri so pretresali notranje-politični položaj. Radikalni klub pa je davi razpravljati o Markovićevi zadevi, ker bo danes v skupščini razprava o obtožbi zoper dr. Markovića. V klubu je govoril sam Pašić, ki se je najprej zahvalil poslancem, da so glasovali za reško pogodbo, nato pa je dejal, da je preverjen v nedolžnosti dr. Markovića. Ker bo današnja debata o Markoviću prvi spopad med vlado in opozicijskim blokom, vzbuja današnja seja v vseh političnih krogih izredno pozornost.

Trgovska pogajanja z Italijo.

Sporazum o konzularnih konvencijah. —

BEOGRAD, 21. febr. Včeraj ste imeli naša in italijanska delegacija za sklepanje trgovinske pogodbe sejo, na katere dnevnem redu je bila konzularna konvencija. Razpravljalo se je o prvih treh toč-

Vprašanje vzajemnih obrtnih pravic. kah konvencije, vendar je detaljna rešitev še izostala, medtem ko se je sporazum dosegel. Včeraj je imela prva sekcija delegacije za trgovinska pogajanja sejo, sekcija za konzularno konvencijo pa

Vlada, ki se ne čuti dovolj močno na znotraj, nima prestiža na zunanji. In na znotraj se ne more čuti dovolj močno, dokler načela homogene vlade ne zamenja z načelom široke koalicije med onimi, ki so za jedinstveno in močno državo.

Danes je za to seve prepozno, ker bo razvoj po vsej verjetnosti krenil v drugo smer, ki bo — upajmo — tudi ntrdila državo, katere pa bo morala po mestih grobokope Reke in koruptne zastrupljevalce naše notranje politike.

Ameriški imperializem.

V listu »Current History Magazine« se profesor Harvardove univerze Raymond Buel bavi z razvojem Zedinjenih držav in prihaja k sklepu, da se Amerika nahaja v dobi, ki jo je Evropa že preživela pred pol stoletjem. Iz zadolžene države je postala od l. 1914 naprej upniška država, ki ne pozna več inozemskih dolgov, ampak razpolaga celo z gotovim kapitalom. Tako, kakor se je godilo pred pol stoletja Evropi, ki se je na vso moč

lovila in pehala za inozemskimi tržišči in koncesijami, ko je došlo do parcelacije Afrike in k obvladovanju velikega dela Azije in tihooceanske oblasti, se godi sedaj ameriškim kapitalistom in industrijalcem. Vanderlip se je vgnezdil v Sibiriji. Ramsdall na Kavkazu, Sinclair na Sachalinu in v Ingoli, Chester v Turčiji in Standard Oil Company v celem ducatu več ali manj prikritih mestih na celem svetu. Tako razpredajo ameriški podjetniki svoje mreže po vsej zemeljski obli. Nastaja vprašanje, ali se bodo Zedinjene države pridružile stališču, ki ga je zavzela Evropa, češ, da si je v svrhu zasiguranja trgovine treba zagotoviti tudi politično nadvlado, ali z drugimi besedami: bo li tudi Amerika vodila politiko imperijalistične ekspanzije? Prof. Buel sodi, da se sedanja gospodarska politika Zedinjenih držav, že giblje v tej smeri.

Korak k imperijalizmu je bil storjen, ko je Amerika v svojih nasebinah uvedla režim zaprtih vrat, določivši za ameriško blago nižje tarife kot za tuje blago in omejuvši transport med nasebinami in

bo nadaljevala svoje delo v petek popoldne.

BEOGRAD, 21. febr. Med memorandimi, katere je dobila naša delegacija za trg. pogodbo, je tudi memorandum Kastava, ki se tiče olajšav obmejnega prometa in nemotene uporabe reškega teritorija v prometu s Sušakom. Rešilo se je tudi vprašanje občinskih gozdov, ki so izven italijanskega ozemlja; to vprašanje pa je že posebno urejeno v Rapallski pogodbi, ki predvideva za Kastav slični režim kot za Zadar. Najtežje vprašanje za komisijo je bilo, da zahtevajo Italijani za svoje podanike popolno trgovsko in obrtno prostost, zakaj jasno je, da je število italijanskih naseljencev v tem ozemlju večje, kakor število naših emigrantov v Italiji. S Srbijo je Italija že leta 1879 v neki konvenciji sklenila trgovsko-obrtno prostost, katere pa pri sedanjem položaju ne more obstojati. Nekateri detaljni problemi so se prepustili kasnejši rešitvi.

MADŽARI NE MOREJO POZABITI KRALJA.

Budimpešta, 20. febr. (Narodna skupščina). Danes se je razpravljalo o interpelaciji poslancev Egsyemeg-Kissa, kateri zahteva pojasnila, zakaj se je nadvojvodi Albrechtu v Debrecinu, kjer je fungiral kot protektor na veseli- ci Rdečega križa, napravil oficijelni sprejem kot članu kraljevske hiše. Notranji minister Rakovszky je odgovoril, da določbe detronizacijskega zakona nikakor ne nasprotujejo sprejemu, katerega je bil nadvojvoda deležen. Minister honveda prof. Csaky je pa izjavil, da predpisujejo službeni predpisi, da je dolžnost vojaških poveljnikov, člane kraljeve hiše sprejeti. Medklaci: Njima mo nobene kraljeve hiše. Minister je na to odgovoril, da je višje sodišče pred kratkim izreklo, da Madžarska res nima kromane glave, pač pa kraljevsko rodbino. Razsodbo sodišča mora vsak vojak respektirati.

BORZA.

Curii, 21. februarja. (Izv.) Predbor- za. Pariz 24, Beograd 7.20, London 24.90, Praga 16.77, Milan 24.80, Newyork 578, Dunaj 0.8110, Sofija 4.40, Bukarešta 3.26. Zagreb, 21. febr. Pariz 33.75—338.75 Švica 13.9375—14.0375, London 345.30—348.30, Dunaj 0.112250—0.114250, Praga 232.15—235.15, Milan 345.35—348.35, Newyork 79.80—80.80.

matersko zemljo zgolj na ameriške lajd- je. Zaradi tega ni upati, da bi Filipini dosegli kedaj samostojnost. K istemu cilju meri Monrejeva doktrina, ki je pridobila Zedinjenim državam finančno kontrolo nad srednjeameriškim republikami in ki prepoveduje Evropejcem pridobivanje izvestnih koncesij v latinski Ameriki. Jasen izraz so dobile te tendence, ko so Zedinjene države ob sklepanju versail- ske pogodbe ponosno proglasile, da hočejo same odločevati o svojih pravicah in dolžnostih v mednarodnih odnošajih in da se ne podredijo katerikoli mednarodni organizaciji. Prof. Buel smatra, da je ta sklep usodnega pomena. Amerika se ne bi smela odredi sodelovanju pri mednarodnih zadevah, njena dolžnost bi bila, da zaščiti svoje interese sporazumno z drugimi, prizadetimi narodi; če ne, bo morala na lastno pest reševati zadeve, ki zahtevajo velik riziko. Amerika se tedaj nahaja na razpotju: ali se sporazume z evropskimi državami, da si razdele trgovinske sfere, ali pa gre brez njih in proti njim, zaupajoč v lastne imperijalistične sile.

Mariborske vesti.

Maribor, 21. februarja 1924.

m Smrtna kosa. V Mariboru je umrla Meserič Alojzija, hči mizarja na Aleksandrovi cesti 23, stara 2 leti. — Umrl je tudi Stropnik Otmar, elektrotehnik, Aleksandrova cesta 29, star 23 let.

m DANES, V ČETRTEK ob 20. uri predava v mali dvorani Narodnega doma g. dr. Ivan Lah o »Potovanju po Slovaškem« (s skioptičnimi slikami). — Vstop prost.

m Družabni večer Gosp. in pol. društva za koločv. okraj minulo sredo pri Vlahoviču je s svojim obiskom pokazal nujno potrebo takih prirediteljev. Precej obsežna dvorana je bila natlačeno polna. Zanimivo je dr. Pivko prednašal svoje spomine na carzansko zaroto. Po predavanju je kvartet prednašal lepe pesmi. Pokazala se je potreba, da se prihodnji večer priredi v še obsežnejšem lokalu. Za sinoči nameravano predavanje g. Megliča o davčnih vprašanjih je bilo odloženo na prihodnji večer, ki bo čez tri tedne, ker je velik del pridobitnih krogov bil sinoči zadržan pri seji razstavnega odbora.

m Vsa tri Gospodarska in politična društva v Mariboru pripravljajo velik skupen družabni večer, čim nastopi topelje vreme, in opozarjamo na to že danes mariborsko občinstvo.

m Sokolsko društvo v Studencih priredi v soboto dne 23. tm. v Sokolskem domu v Studencih priljubljeno burko »Španska muha«. Začetek ob 20. (8.) uri. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala in je vabljen vsakdo, ki se hoče v letošnjem predpustu še enkrat pošteno smejati.

m Občni zbor Ljudske univerze se vrši v ponedeljek 25. tm. ob 8. uri zvečer v Kazini. Člani pa tudi drugi naj se ga polnoštevilno udeležijo.

m Interesantom za velesojem v Pragi. Mariborska tiskarna dd. oddaje legitimacije za praški velesojem in naročne karte za stanovanje. Navodila so ista kot lanske leto, samo glede znižane vožnje se pripomni, da je začasno dovoljena samo za CSR.

m Novo, prvo slovensko mehanično delavnico za popravila koles sta otvorila na Tržaški cesti 16 Slovenca Divjak in Gustinčič. Opozarjamo na oglas.

m Evidenca vseh moških od 18. do 55. leta. Mestni magistrat razglašajo: V smislu zakona o ustroju vojske in dopisa Komande vojnega okruha v Mariboru z dne 16. jan. 1924 Pov. broj 98 mora občina bivališča voditi v evidenci vse moške od 18. do 55. leta. Z ozirom na to, da podpisani mestni magistrat dosedaj ni vodil v svoji evidenci letnikov 1869, 1870 in ravnotako rojstni letnik 1906, se morajo zgledati in sicer: Rojstni letnik 1869 dne 21., 22. in 23. tm., rojstni letnik 1870 dne 25., 26. in 27. tm., rojstni letnik 1906 dne 28., 29. februarja in 1. marca 1924. Vsak vojaški obveznik mora prinesiti sboj vojaško izkaznico (tudi staro vojaško knjižico, oziroma druge vojaške listine, ki jih poseduje). Sboj mora prinesiti vsakrati pozvanim na rojstvo, domovinstvo, državljanstvo in istovetnost (identiteto) nanašajoče se dokumente. One mladence rojstnega letnika 1906, ki ne stanujejo v Mariboru pri svojih starih, so dolžni javiti njih starih. Zglasiti se je vsak naveden dan od 8. do 14. ure v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 5. I. Kdor se ne bi pravočasno zgledal, bo brezpogojno kaznovan po obstoječem vojaškem zakonu.

m Maškarado priredi tudi letos Sokolsko društvo v Studencih pri Mariboru na pustni torek dne 4. marca t. l. z začetkom ob 8. uri zvečer. Kdor je bil na maškeradah prejšnjega leta, nas gotovo posebi tudi letos in pripelje sboj tudi svoje znanca. Torej na svidenje, prijatelji društva, od blizu in daleč.

m Za strojepisko Sokolico, začetnico, iščemo primerne službe. Narodne podjetnike prosimo, da se obrnejo za bližnjo informacijo na uredništvo »Tabor«, ki je iz prijaznosti prevzelo posredovanje.

m Prijatelj ur. Dne 12. okt. 1912 je bilo ukraden g. Gajzerju pri Sv. Lovrenču na Poh. več stvari, med drugimi 1 srebrna ura, novi čevlji in njegovemu hlapcu 1 ura, v skupni vrednosti 1200 Din. Osumljen je bil neki kovač potepuh,

ki je bil danes v Mariboru aretiran in je tatvine priznal. Predan je okrožnemu sodišču.

m Prijetna družba. Včeraj zvečer je našel stražnik pri gostilni »Domovina« v Vetrinjski ulici na zid naslonjenega in vsega krvavega in pijanega nekega Franca G., pekoveškega pomočnika, ki je brezposlen. Dognalo se je, da je pil v gostilni v družbi dveh njemu nepoznatih drugov, s katerimi se je stpel. Ko se mu zaelijo rane, bo nadalje zaslišan.

m Eden od troperesne detelje. Nam že poznani Remar je bil včeraj pripeljan iz Ptuj v Maribor. Danes je šel s stražnikom v Loče, ker pravi, da ima v gozdu neke zakopane ukradeno blago.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Četrtek, 21. febr. »Mogočni prstan«, ab. A.

Petek, 22. febr. Zaprto.

Sobota, 23. febr. »Pri treh mladenkah«, ab. B.

—□—

»Mogočni prstan«. Danes se ponovno vprizori Milčinskega narodna pravljica »Mogočni prstan«, ki je dosegla pri vseh vprizoritvah jako lep uspeh. Pri predstavi sodeluje celokupni ensemble drame, nekaj članov opere, ženski zbor ter orkester vojaške godbe. Glasbo k tej pravljici je zložil g. Viktor Parma. Režira g. Valo Bratina.

Kultura in umetnost

x Tuji listi o mariborskem gledališču. Pred nekaj tedni je prinesla graška »Mittagszeitung« pohvalno sodbo o mariborski operi izpod peresa novinarja Wamleka. Avtor žaluje na razvalinah mariborskega nemstva, je pa toliko objektivni, da priznava: Slovensko gledališče v Mariboru nadkriljuje prejšnje nemško gledališče. — Ljubljanski »Dem in Svet« je objavil v decemberski številki daljše poročilo o mariborski drami. — Redno poročilo o mariborskem gledališču beograjski časopis za gledališče in film »Comœdia«. Prinaša tudi slike posameznih igralcev. — Nedeljske zagrebške »Novosti« so posvetile daljši članek mariborski operi. Po piekvikovski napadu namreč v nekem ljubljanskem dnevniku je pozornost zagrebškega lista in sodba sama najlaskavejše zadoščenje napadenim. Pisee članka v »Novostih« razblinja predsodke o »provincijalnem gledališču« in pravi: »Neumorna v svojih ambicijah, si prizadevata i drama i opera, da kar najdostojnejše, umetnostno kar najbolj reprezentativno izvršite svoje dolžnosti.« Pisee naglašuje višino drame, ki daje tako moderno in znamenito delo kakor je »Onstran življenja«, narkar prehaja k operi, o kateri govori prav obširno. Ko je intendant Narodnega gledališča g. dr. Brenčič — piše — iskal opernega šefa in izbral g. Andro Mitroviča, ni mogel imeti srečnejše roke. To, kar je ta muzičar dal v kratkem razdobju pol drugega leta, nadkriljuje tudi zadnji maksimum, ki bi ga mogel človek v normalnih razmerah pričakovati od gled. upravnika. . . Z neomajno energijo in vztrajnostjo je g. Mitrovič — ne odstopajoč od svojih ciljev — absolviral v razmeroma kratkem času repertoar, ki ga lahko s kvalitativnega stališča zavdajo tudi naši največji odri. — Nato se pisee bavi z repertoarjem in pravi: Kakor vidite, je delovanje tako redko in kolosalno, da že samo število interpretiranih del nadmašuje banalni pojem »provincijalnega« gledališča. Pisee omenja tudi sodelovanje g. skladatelja Parma in govori o nekaterih solistih. O gospi Mitrovičevi pravi, da je »najjača in najistaknutejša sila, koja bi po svojih pjevaških (materijal!) pa specifično muzičkim kvaliteta oduševila i najrevnijeg posjetioea jedne od naših opernih centrala.« Pohvalno omenja tudi gđ. Osilagh-Vladimirovna in g. Skrivaniča, o ostalih pa obeta še naknadno poročilo. Nato se bavi obširno z opčinimi kvalitetai g. opernega ravnatelja Mitroviča in sklepa, da bi mariborsko gledališče zaslužilo večjo pozornost, zlasti pa tudi večjo državno podporo.

x Matica Hrvatska je izdala kot redno izdanje za l. 1921 štiri sledeče knjige: 1. Gjalski: Ljubav lajtnanta Milica in N. prip. 2. Arnold: Izabrane pjesme. 3. Vilović: Zagaljeni životi, novele. 4. Lpsowski: Gorski kotar i Vinodol, mjestopisne i povijesne črtice državnice lepe Zrinskih i Frankopana (ilustrovane). Te knjige stanejo za člane samo 55 D. — Izvanredne izdaje, posamezne, se dobe: 1. Shakespeare-Bogdanović: Richard III. 2. Manojlović: Povijest starog Orijenta I. 20 D. 3. Divković: Ruske nar. pripovjesti, ilustr. 16 D. 4. Marković: Dom i svijet, 20 D. 5. Marković: Kohan i Vlasta, 20 D. 6. Pasarić: Hrv. šaljive nar. priče in pjesme (v tisku). Člane ozir. članarino sprejema Uredništvo »Tabor« ali pa povjer. Ivan Pavai, realka. — Plača se v naprej.

x L. Novak: Ljubosumnost. Veseligr v enem dejanju. Poslovenil dr. Fr. Bradač. Splošna knjižnica št. 6. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Mesto raznega sumljivega blaga, ki je često poleg drugih slabosti še tudi precej spolzko, hoče Splošna knjižnica nuditi dobra oderska dela domačih in slovanskih avtorjev. S pričnojoim zvezkom, ki vsebuje tak prevod iz češčine, bo našim odrom gotovo ustrezno. »Ljubosumnost« je namreč veseloigra v najboljšem pomenu besede. Napeto, res šegavo dejanje, jasno karakterizira osebe — sočnost sloga — to vse so vrline, ki delo priporočajo, poleg tega je scenerija priprosta in število oseb majhno, tako, da je uprizoritev omogočena povsod, zato pričakujemo, da bodo naši odri pridno segali po tej igri. Oprema je lepa, cena pa uprav malenkostna.

Sokolstvo.

o Sokol. Seja pomožnega veseličnega odseka se vrši danes v četrtek 21. tm. ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Razven tega se vabijo, da se udeležijo te seje vsi oni bratje in sestre, kateri so voljni na en ali drugi način sodelovati pri sokol. maškeradi.

o Knjižničar mariborskega sokolskega društva vabi vse one brate in sestre, ki imajo izposojene knjige iz društvene knjižnice — nekateri že prav dolgo! — da jih vrnejo v vrhu preureditve knjižnice kar najprej. Uradne ure za izposojanje so odslej v sredo 7.—8. ure v društveni sobi.

Sport.

: Mariborska koč. V nedeljo dne 24. tm. domača kmetiška veselica na Mariborski koči. Preskrbljeno je za štiri godce, ki pridejo že opoldne. Pozivamo mariborske turiste, da pridejo na koč v svrhu stika z domačini. Pot iz Hoč dobro shojena. Nazaj vseskozi uporabljiva za sani. Na koči nekaj sani. Sankališče urejeno. Turisti, ki odidejo v soboto na koč, naj se oglašajo pri g. Kravosu radi pošte za koč.

: Nogometni odsek ISŠK »Maribor« sklicuje za nedeljo 24. tm. ob pol 11. uri v zadnjo sobo hotela »Pri zamorcu« sestanek vsega svojega članstva v svrhu predpriprav za predstoječe poslovno leto. Sestanek je za vse članstvo odseka obvezen. Vabijo se pa na sestanek tudi vsi zainteresirani, ki bi želeli v bodočem poslovnem letu se v tej panogi športa udeleževati, bodisi posredno ali neposredno hteli gojiti lepo nogometno igro sebi v korist, slovenskemu športu v procvit in ponos.

Izpred sodišča.

Nemški graščak kot avtomobilist.

Veleposestnik Karl Egger v Zg. Sv. Kungoti, okraj Maribor, je nameraval kupiti od tvrdke Mohorko v Mariboru osebni avtomobil. Dne 6. avgusta 1923 je ta avtomobil preiskušal. Peljal se je z njim iz Maribora na svoj dom v Zg. Sv. Kungoto. V Dolgem dolu, na mestu, kjer je Krehsova kovačnica, sta stala na cesti, ki je na dotičnem kraju zelo ozka, s svojimi vozovi posestnikov sin Alojz Brus iz Plintovca in hlapec Al. Gros. 170 korakov pred in 100 korakov za Krehsovo kovačnico je cestni ovinek in približno 200 korakov pred kovačnico

se nahaja na dotičnem mestu hiša. — Kljub vsem tem dejstvom in dasiravno je prostor med vozoma Brusa in Grosa zelo ozek, k večjemu 2 in pol metra, je vozil Egger z brzino daleko nad 25 km. Priče trdijo, da je vozil celo z brzino 40 km in ni dal nobenega signala. Gros — kojega voli se boje avtomobila — je opazil v zadnjem trenutku avtomobil. Skočil je k volom, da mu ne bi ušli. V istem trenutku pa ga je že zadel avtomobil z vso silo v glavo ter ga vrgel na levo stran ceste. Pri tej nezgodi mu je bila polomljena kost na levem čelu. Zadobil je še druge poškodbe, tako da je bil dva dni brez zavesti. Egger taji krivdo in navaja, da je nesrečo zakrivil Gros sam. Okrožno sodišče ga je obsodilo radi pregreška zopet telesno varnost po §§ 337 in 335 k. z. na 14 dni strogega zapora.

Prijatelja perutnine.

22-letni viničarski sin Štefan Selinšek v Rodnem vrhu in 28-letni posestniški sin Martin Vinko v Dežnem sta v noči na 23. novembra 1923 pri Barbari Racko v Podlehniku, okraj Ptuj, v živinski hlev in odnesla 2 purana, enega petelina in 2 kokoši. Selinšek in Vinko, ki tatvino priznata, sta bila obsojena radi hudoodelstva tatvine in sicer prvi na 3 mesece drugi pa na 6 tednov težke ječe.

Zrkovski Rebernik — zopet obsojen.

Zakonska Anton in Ana Drobine, ki stanujeta v hiši posestnika Alojza Rebernika v Zrkovcih pri Mariboru, plačujeta najemnino z dninami. Anton Drobine dne 5. okt. 1923 vsled bolezni ni mogel na dnino. Zato je prišel hišni gospodar istega dne zjutraj v stanovanje svojih najemnikov in zahteval, da gre Drobine na delo. Na odgovor Ane Drobine, da je mož bolan, se je razjezil Rebernik. Udari je stanko 5-krat za uho tako, da je ponovno padla, slednjič z levim kolkom na rob škrinje. Vsled tega surovega ravnanja je zadobila na obrazu in levem kolku več lahkih telesnih poškodb. Ona na levem kolku je bila združena z več nego 20-dnevnimi molenjem zdravja in polklica ter je smatrali za težko telesno poškodbo. Rebernik, ki je že 9-krat predkaznovan, je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na 4 mesece ječe.

Gospodarstvo.

g Novosadska blagovna borza 20. feb. Koruza baška stara 230, za marc-april 245—257.50, sremska 245, moka »0s« 500, »6« 299—300.

g »Trgovski tovariš«. Pod tem naslovom je izšla v Ljubljani že druga številka mesečnika, glasila »Slov. trg. društva« v Ljubljani, Celju in Mariboru. Vsebina je prav zanimiva in priporočamo pridobitnim krogom list v naročbo.

g Carinska konferenca v Ljubljani. Prihodnja carinska konferenca se bo vršila dne 22. febr. 1924 ob 17.30. uri v posvetovalnici Trgovske in obrtniške zbornice.

g Dobave. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: dne 25. febr. tl. za dobavo 20.000 kg 50-52% bele-za-parafina, dne 26. februarja tl. za dobavo 3000 kg (švedskega ali grškega) terpentinskega olja, dne 27. febr. tl. za dobavo 5000 kg repičnega gorilnega olja, dne 27. februarja 1924 za dobavo 100.000 kg cilindrskega olja za mokro paro, 20 tisoč kg cilindrskega olja za pregreto paro, 100 tisoč kg vulkanskega olja zimske kvalitete in 135.000 kg vulkanskega olja letne kvalitete ter dne 28. februarja tl. za dobavo 200 tisoč kg bukovega oglja. Pogoji se nahajajo v pogled pri Ekonomskem odelenju direktorije državnih železnic v Ljubljani, Gospodarska cesta (nasproti Velesojmu), vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

g Dobava bele kovine. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani se bo vršila dne 1. marca tl. ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg bele kovine. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju te direktorije vsak delavni dan od 10. do 12. ure dopoldan (Gospodarska cesta, nasproti Velesojmu), kateremu je vposlati kolekovano ponudbo do 1. marca 1924.

Za smeh.

Rovsod ga poznajo.

Vida slovenska kmečka korenina Francé Barlé iz Hudehuknje si je hotel ogledati tudi široki svet. Hajdi na pot in skozi Italijo in Švico v Pariz. V Parizu ga je zanimalo eno in drugo. Pred nekim spomenikom obstoji. Radoveden je, kaj pomeni in vpraša mimoidočega Parižana, pa seveda v svojem slovenskem narčju. Uljudno — kakor so Parižani — se ogovorjeni ustavi ter pravi naši korenini Parlez français! (= Parlé francé = govorite francoski!)

Začuden pogleda naš popotnik Francoza in pravi »Seveda sem Barlé Francé, pa odkod za vraga me poznate?«

No, uljudnemu Francozu se je menda mudilo in jo je krenil naprej, Barlé Francé pa je zijal za njim premišljajoč, odkod ga pozna.

Zakaj dinar raste?

V gostilni razpravljajo kmetje zelo resno o naraščanju dinarja. Krepak Pohorec z rokama v žepu jih od strani poslušajo. Ko mu je modrovanja dovolj, pravi:

— Pa to je vendar naravno. Če hočete, da nekaj pade dol, mora iti najprej gor!

Kako napraviti iz ministrskega predsednika notarja?

Na mariborski ulici gnjavi gospod A. gospoda B.-ja z zgornjim vprašanjem. Gospod A. ne more dognati, kako bi to mogel napraviti.

— Enostavno — pravo gospod B., — odšepni gospodu min. predsedniku Pašiču začetno črko, pa imaš takoj notarja Ašiča.

Gospod A. je nad toliko modrostjo skoro omedlel.

Tuji v Mariboru

Novo prijavljeni v hotelih in prenočiščih dne 21. februarja 1924.

Hotel »Meran«

Milišič Milan, dijak, Beograd. Deibler Feliks, mehanik, Osijek. Krisch Viljem, prokurist, Dunaj. Hirsch Sigfried, potnik, Dunaj. Eberhard Franc, trgovec, Maribor. Luitner Simon, trgovec, St. Dale. Gottesmann Simon, uradnik, Dunaj. Munda Alojz, posestnik, Ljutomer. Ungar Leopold, inženir, Dunaj. Duchan Anton, uradnik, Dunaj. Abeles Feliks, potnik, Dunaj.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(51)

XXI.

Od zmage pri Argentinatu je minilo dobro leto. Julijan je osvobodil celo Galijo in jo očistil od barbarov.

V zgodnji pomladi, ko se je mudil v svojem zimskem letovišču v Luteciji, mu je tribun Decenij prinesel važno cesarjevo pismo.

Vsaka zmagala v Galiji je prizadejala Konstanciju novo skrb; značila je nov udarec njegovemu častihlepu.

»Paglavci«, »klepetava sraka«, »opica v škrlatu«, smešni »zmagavček«, se je k ogroženju dvornih šalivcev izpremenil v pravega strahotnega zmagovalca.

Konstancij je Julijanu tembolj zavdal, ker je sam doživljal v azijskih provincah, koder se je vojskoval zoper Perzijske, poraz za porazom.

Car je postal mršav in je trpel na nespečnosti; dvakrat se mu je razlil žolč. Dvorni zdravniki so postajali v neuspehih.

Ko je v prečutih nočeh ležal odprtil oči na svoji prekrasni postelji pod svetlo zastavo Konstantina Velikega, je ugovarjal:

»Evezbija me je prevarila. Če bi se ona ne zavzemala zanj, bi bil poslušal Pavlov in Merkurijev nasvet in bi s tem paglavcem iztrebil Flavijev rod na veliki Noreci. Sam sem si zredil kačo na preži. In kdo ve, ali Evezbija ni bila njegova ljubimka?«

Pozna ljubosumnost je razpihala njegovo zavist v žgoče plamene; nad Evezbijo se ni mogel maščevati, ker je umrla; njegova druga soproga Faustina pa je

nač. Depoli Anfon, pivovarnik, Ljubljana. Basletti G., trgovec, Obrovec. Gonda Franc, trgovec, Zalata. Rotholz Herman, uradnik, Dunaj. Nettel Franc, potnik, Grossbach. Gornik Ana, zasebnica, Zagorje. Lemberger Henrik, potnik, Pressburg. David Mihael, trgovec, Tarnov.

»Privat Hotel«

Zaplotnik F., trgovec, Ptuj. Wambaus G., potnik, München.

Hotel »Pri zamorecu«

Matičič Karl, trgovec, Bistrica. Wiener Ernst, trgovec, Dunaj. Pisnik Karl, trgovec, Ribnica. Primožič Vinko, gozdar, Slov. gradec. Urban, trgovec, Brezno. Mesiček Zvonko, trgovec, Cirkovce. Krenovec Josip, trgovec, Sarajevo. Jeglič Andraž, pravdnik, Ljubljana. Menkeš Leopold, potnik, Dunaj. Spitz Karl, potnik, Dunaj. Hirsch Oskar, trgovec, Dunaj. Amano Bogo, zastopnik, Ljubljana. Petrič Albin, potnik, Ljubljana.

Gostilna »Pri grozdu«

Baumann Franc, mesar, Sv. Trojica. Brausberger Alojzija, natakarica, Prevalje. Stern Riza, delavka, Lajteršberg. Pušnik Franc, trgovec, Slov. gradec. Stojčević Z., trgovec, Požarevac. Sacl H., učitelj, Zellnitz. Rajmer Julij, krojač, Medlika. Hornighi Josip, posestnik, Praga.

Hotel »Črni orek«

Kralj Josip, trgovec, Kranj. Jirišinec Julija, strojevodja, Varaždin. Kloss Karl, trgovec, Dunaj. Kern Franc, potnik, Ebensee. Ring Peter, trgovec, Libelice.

Hotel »Kosovo«

Vičič Franjo, deklarant, Ljubljana. Resman Janko, zasebnik, Sv. Jakob. Novak Vinko, manipulant, Bistrica. Kmet Ivan, trgovec, Pristava.

Gostilna »Zlati konj«

Esskenazi Jakob, lišnik, Brčko. Hriberšek Marija, likarica, Sv. Lovrenc. Korosec Bartol, čevljar, Lože. Papič Ivan, lišnik, Makarska.

Gostilna »Woch«

Prélc Ivan, delavec, Trst. Mlavlak Anton, kmet, Ribnica.

Gostilna »Holzknecht«

Pichler Beti, zasebnica, Sv. Martin. Tajnikar Ivan, fotograf, Tatapanja. Abramović Ivan, trg. pom., Delnice.

Gostilna »Halbwild«

Šunko Franjo, oficir, Cirkovca. Smodiš Janko, revizor, Mota.

Poslano.*

IZJAVA.

Ker sem bil prisiljen vložiti pri trgovskem sodišču v Mariboru proti Vla-

dimiru Vračariču tožbo zaradi nepoštenja v obračunu in na prisilno likvidacijo javne družbe Vračarič & Šorn, svarim vsakogar, g. Vračariču na moje jamstvo kaj kreditirati.

Maribor, 20. febr. 1924.

RUDOLF ŠORN.

*) Za vsebino uredništvo ne prevzame odgovornosti.

Mala oznanila.

Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug, Vetrinjska ul. 2. 106

Kompletna spalnica iz trdega lesa, kuhinjska emara, šivalni stroj po ceni na prodaj. Kolenc, Gledališka ulica št. 2/I. 393

Družabnik se išče za dalmatinsko klet in oljarno, odda se tudi proti kanciji v najem. Ponudbe na oglasni zavod Sušnik, Maribor, Gosposka ul. št. 36. 392

Prodajam dobro ohranjeno kolo s pomožnim motorjem D. K. W. po ugodni ceni. Naslov v upravi. 2-2

4 litre debrega mleka na dan želi dobiti na dom rodbina v Mariboru. Iz snažne kmečke hiše. Kje, se izve v upravi »Tabora«. 3-3

DVA

vajenca se sprejmeta

v trgovini z železnino Ivan Koradžija

Maribor, Aleksandrova cesta 42, Meljska cesta 1. 379 3-2

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

Zahvala.

Za prisrčne izraze sočutja ob bridki izgubi našega preljubljenega soproga, očeta, brata i. t. d., gospoda

Miloša Wutte

višjega oficijala in vodje zemljiške knjige

izrekamo vsem, ki so počastili njegov spomin s tako številnim spremstvom na zadnji poti, vsem darovalcem venčev, zastopnikom raznih korporacij, sodnim uradnikom in Glasbeni Matici za gniljivi žalostinki, svojo najiskrenejšo zahvalo.

396

Žalujejo ostali.

Zidarski polir

vešč pri gradnji mostov in zidov išče se s 1. marcem pri gradnji železnice Knin—Pribudič. Prednost imajo oni, kateri so že bili zaposleni pri takih železniških delih.

Ponude in zahteve na: Primorsko gradjevno društvo s. o. j., Knin. 371 4-4

Prvo slovensko mehanično delavnico za popravila koles

sta otvorila z današnjim dnevom na

Tržaški cesti štev. 16

Bogomir Divjak in Jušt Gustinčič

ter se slav. občinstvu najtopleje priporočata. Popravila koles se izvrše hitro, solidno in po nizki ceni. 395

biha lepa, a glupa ženska, ki mu je vzbujala prezir.

Konstancij si je v temi obupno pulil redke lase, ki jih je dvorni brivec jutro za jutrom skrbno spletal v umetne kodre, in je jokal od besnega srda.

Ali ni ščutil Cerkve, mar se ni trudil dovolj, da bi izkoreninil krivoverce? Ali ni stavil novih cerkva in ozaljševal starih; ni li vsako jutro in vsak večer izmolil predpisanih molitev? In kaj ima od vsega tega? Kako se to plačuje? — Privikrat v življenju se je gospodar zemlje uprl gospodarju neba. Na njegovih ustnih se je zaustavljala molitev.

Da bi si bil vsaj malce pogasil žgočo zavist, je sklenil uporabiti nenavadno sredstvo. V vsa večja mesta je razposlal z lavorjevim vencem obrobljena »triumfalna pisma«, oznanjujoča zmage, ki jih je božja milost naklonila cesarju Konstanciju; pisma so čitali na vseh trgih, kjer so se zbirali ljudje. Iz teh pisem je bilo soditi, da ni bil Julijan, ampak Konstancij tisti, ki je štirikrat zmagovalno prestopil Ren; na tem ni nič izpremenilo, da se je Konstancij nahajal ob istem času na nasprotnem koncu sveta, kjer so mu Perzijski zadajali poraz za porazom. Izgledalo je, da ni bil Julijan, marveč Konstancij ranjen pri Argentinatu in Konstancij je ujel kralja Knodomarja; ne Julijan, marveč Konstancij si je krčil pota čez močvirja in gozdove, trpel glad, žejo, znoj, zasedal trdnjave, garal bolj nego prosti vojaki, spal pa manje od njih. V teh z lavornim vencem obrobljenih poslanicah ni bilo niti slutja o Julijanovem imenu, kakor da Cezarja sploh ne bi bilo. Narod je navdušeno slavil zmagovalca v Galiji, Konstancija; v vseh cerkvah so prebiterji, škofje in patrijarhi darovali božje službe, proseč carju zdravlja in dolgega življenja in zahvaljujoč se Bogu za zmage nad barbari, ki jih je On naklonil Konstanciju.

Toda ko se je zavist s tolikšno močjo zagrizla v cesarjevo srce, se ni več dala zlahka pomiriti.

Konstancij je sklenil, odvzeti Julijanu cvet njegovih legij — oslabil ga nepaženo in stopnjema kakor nekoč Gala, potem ga tiho domamiti v svojo mrežo in zadati poslednji udarec.

V ta namen je poslal v Lutecijo izkušenega uradnika, notarskega tribuna Decenija, ki naj bi odtegnil Cezarjevi vojski najboljše legije — Herule, Batavijce, petulante in Kelte in jih privedel k cesarjevimi armadam v Azijo; vrhu tega je smel iz vsake legije izbrati tristo najhrabrejših vojščakov. Tribunu Sintulu, ki je spremljal Decenija, pa je bila poverjena naloga, izbrati najboljše sulčarje in gentile, se jim postaviti na čelo in jih tudi pripeljati k cesarju v Azijo.

Julijan je sprejel Decenija in ga posvaril, češ, naj ne zanaša upora v legije, ki so sestavljene iz barbarov, zakaj barbari bodo rajši umrli nego zapustili domovino. Decenija niso nič ganili Julijanovi pomisleki; njegov obrat, prekanjen in žolt obraz je bil slejkoprej uradniško resen in brezbrizen.

Okoli enega izmed lesenih mostov, ki so spajali otok Lutecijo z obrežjem, so se vrstila dolga vojašniška poslopja.

Že od jutra je bilo čuti, da je vojska vzvalovala. Le strogi red, ki ga je bil upeljal Julijan, je držal vojščake na vajetih.

Prve kohorte petulantov in Herulov so že ponoči krenile na pot. Njih tovariši Kelti in Batavijci so se pravkar pripravljali, da odrinejo za njimi.

Ko je Sintula dajal povelja, se je raznesel čuden ropot. Nekega vojščaka so izbičali, da je obležal na pol mrtev. Decenij je skakal semintja in vohal vsenaokoli; v rokah se mu je belil šop papirja in za nbesom je imel zatakleno pero.

Pod otožnim večernim nebom so stali na dvorišču in na cestah s platnom kriti vozovi, nasajeni na ogromna kolesa in namenjeni za prevoz vojaških žena in otrok. Ženske so jokale, poslavljajoč se od domovine. Nekatere so iztezale roke proti temnim gozdovom in pustim ravninam, druge so padale na zemljo in jo jokaje poljubovale, nazivajoč jo svojo mater; zdaj pa bodo njih kosti strohnele v tuji zemlji. Druge so zopet udano in molče sprejemale nujnost svoje gorja, zadovoljujoč se z grudo prsti, ki so jo zvezale v capo, da jih fia tujem spominja ljubljene očetnjave. Mršava psica, ki so ji skozi kožo molela rebra, je hlastno lizala s svinjsko mastjo namazane osi vozovih koles. Zatem pa je stopila nekaj korakov proč, se zvalila v prah in je začela tuliti. Vsi so se obrnili k nji in se zdrznili. Nek legionar jo je togotno sunil z nogo. Psica je podvila rep, ubegla na polje in tulila še glasneje in žalostneje. To tuljenje je strahotno odmevalo v tihini otožnega, pooblačenega večera.

Sarmat Agrarij je bil tudi dodeljen legionarjem, ki so morali zapustiti sever. Pravkar se je poslavljala od zvestega tovariša Strombika.

— Striček, dragi striček, zakaj me zapustiš! — je ternal Strombik, gohtaje vojaško juho: dal mu jo je Agrarij, ki od žalosti ni mogel použiti ničesar. Strombiku so se udirale solze v juho, navzlic temu pa jo je jedel z veliko slastjo.

— No, no, molči, bedak, — ga je tolažil Agrarij s prezirljivim glasom a hkratu tudi z nežno zbadljivostjo.

— Dovolj tulijo ženske, ni treba še tvojega cmedranja. Pametneje je, če mi poveš — saj si iz tistih krajev — kakšni so ondi gozdovi: jeli več hrastov ali več brezovih?

(Dalje prihodnjič.)